

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΛΑΡΙΩΝΑΣ: ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΝΑ ΜΗΝ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΝΟΥΝ ΤΑ ΜΜΕ ΤΑ ΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Στις 19 Αυγούστου ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας συμπληρώνει την 30^η επέτειο της εκκλησιαστικής του δράσεως και προσφοράς. Στη συνέντευξη, την οποία παραχώρησε στο πρακτορείο ειδήσεων RIA Novosti, ο Ιεράρχης αναφέρεται σε «μικρά και μεγάλα θαύματα» που έζησε ο ίδιος, στην επίδραση σε αυτόν «της ατμόσφαιρας των δυτικών χωρών» κατά την υπηρεσία του στο εξωτερικό, την επίσκεψη στη Μόσχα του Γραμματέα του Κράτους του Βατικανού Πιέτρο Παρολίν, την Ορθοδοξία στην Ουκρανία, και καταθέτει σκέψεις σχετικά με την ενασχόληση των κοσμικών ΜΜΕ με την εκκλησιαστική θεματολογία.

– Σεβασμιώτατε, την εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου, πριν από 30 χρόνια, στις 19 Αυγούστου 1987, χειροτονηθήκατε Ιερομόναχος. Γιά Σας προσωπικά, τι σημαίνει η Μεταμόρφωση; Έχετε ζήσει κάποια θαύματα, τα οποία ενίσχυσαν την πίστη στον Θεό;

– Η Μεταμόρφωση είναι μια πολύ ιδιαίτερη εορτή. Μας θυμίζει εκείνο το θείο φως, το οποίο φανερώθηκε στους μαθητές του Σωτήρος στο Θαβώρ. Καθώς τελούμε τη Θεία Λειτουργία ανεβαίνουμε το δικό μας Θαβώρ και μετέχουμε αυτού του ακτίστου φωτός. Οφείλω την άπειρη ευγνωμοσύνη μου προς τον Θεό, που με καταξίωσε εδώ και 30 χρόνια να παρίσταμαι έμπροσθεν του Ιερού Θυσιαστηρίου και να ιερουργώ.

Έχω ζήσει πολλά θαύματα, τόσο μικρά, όσο και μεγάλα. Έχω την αίσθηση ότι ο Κύριος μās οδηγεί στη ζωή μας, μās νουθετεί και συνετίζει μέσα από διάφορες περιστάσεις της ζωής μας. Κάθε ημέρα που ζούμε είναι θαύμα καθ'εαυτό. Πολλά θαύματα είναι εκείνα, τα οποία λες και δεν φαίνονται. Λχ. όταν βλέπεις τη μεταμόρφωση της ψυχής του ανθρώπου μέσα από τη μετοχή του στην εκκλησιαστική ζωή, την κοινωνία των Αχράντων Μυστηρίων και την προσευχή. Τέτοια θαύματα εμείς οι κληρικοί τα βλέπουμε συνέχεια και μόνο χαρά μās προκαλούν.

– Κοποιάζετε πολλά στον τομέα πνευματικής διαφώτισεως. Μόλις κυκλοφόρησε ο 6^{ος} τόμος της σειράς Σας «Ιησούς Χριστός. Ο Βίος και η διδασκαλία Του». Από όσο γνωρίζω δεν υπήρχε ποτέ στην ιστορία της Ρωσικής Εκκλησίας ένα πόνημα τέτοιου μεγέθους; Πείτε μας, διατί το αναλάβετε;

– Προ τριετίας κατά τη συνεδρίαση του Ανώτατου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου ο Αγιώτατος Πατριάρχης έθεσε ζήτημα ανανεώσεως του συνόλου των συγγραμμάτων για πτυχιακές σπουδές στις θεολογικές σχολές της Ρωσικής Εκκλησίας. Στο πρόσωπό μου ανετέθη η προεδρία της σχετικής ομάδας εργασίας, η οποία θα αναλάμβανε την υλοποίηση αυτού του μεγάλου έργου, το οποίο προέβλεπε τη σύνταξη τουλάχιστον 60 νέων εγχειριδίων, τόσο μονογραφιών, όσο και συλλογικών πονημάτων. Σχεδόν ταυτόχρονα «εκκινήσαμε» περίπου 15 έργα, με το καθένα από τα οποία ασχολείται είτε ένας επιστήμονας, είτε ομάδα. Συνολικά αυτή τη στιγμή στο ευρύτερο έργο μετέχουν περίπου 100 άτομα.

Όταν μου παροσιάσθηκε σχέδιο εγχειριδίου Καινής Διαθήκης, αντιλήφθηκα ότι η έν λόγω ομάδα επιστημόνων προτίθεται να περιορισθεί με την έκθεση των σύγχρονων επιστημονικών θεωριών που αφορούσαν το Ευαγγελικό κείμενο, αλλά όχι να σχολιάσει το ίδιο το κείμενο. Εγώ δε ήθελα οι

ιεροσπουδαστές μας προπαντός να μελετούν το κείμενο του Ευαγγελίου, να μπορέσουν να κινούνται μέσα στο κείμενο, να είναι ενήμεροι για τις διαφορές μεταξύ των διηγήσεων των τεσσάρων Ευαγγελιστών και να ξέρουν να τις αντιπαραβάλλονται. Τελικά ο ίδιος έπιασα την πένα και άρχισα να γράφω. Το υλικό πολύ σύντομα άρχισε να αυξάνει με αποτέλεσμα σε τρία χρόνια εργασιών να έχω έξι τόμους αυτούς. Με βάση αυτά συντάσσονται αυτή τη στιγμή εγχειρίδια Τετραευαγγέλου. Ο Αγιάτατος Πατριάρχης μελέτησε και ενέκρινε ήδη το κείμενο του Α' τόμου του εγχειριδίου (με βάση τους πρώτους δυο τόμους της σειράς) και στη συνέχεια, μόλις είδε το φως της δημοσιότητας, το παρουσίασα στο Ανώτατο Εκκλησιαστικό Συμβούλιο. Ο Αγιάτατος Πατριάρχης μελετά προς το παρόν τον Β' τόμο (πραγματεύεται θαύματα και παραβολές του Ιησού). Τώρα ασχολούμαστε με τον Γ' τόμο.

– Πώς Σας επηρέασε, τη ζωή και την υπηρεσία Σας, η Αγγλία και η Αυστρία, χώρες, όπου πολύ έντονα εκδηλώνεται η χαρακτηριστική όλης της Ευρώπης τάση «εκδημοκρατισμού» των θρησκευτικών παραδόσεων; Αποτελεί σοβαρή πρόκληση για τον σύγχρονο Ορθόδοξο χριστιανό η μακροχρόνια παραμονή σε τέτοια ατμόσφαιρα;

– Αδυνατώ να πω ότι κάπως επηρεάσθηκα από την ατμόσφαιρα των δυτικών χωρών. Πάντα ζούσα στον δικό μου κόσμο, τον οποίο διέπουν οι εκκλησιαστικές εορτές και οι σχετικές με αυτές λατρευτικές εκδηλώσεις, τα πολλαπλά διακονήματα, τα οποία μου αναθέτει η Εκκλησία, η ενασχόλησή μου με θεολογία, κάτι το οποίο γίνεται σχεδόν αδιάκοπα από τότε που εισήχθη στις τάξεις του ιερού κλήρου.

– Μετά τις 20 Αυγούστου στη Μόσχα μεταβαίνει ο Γραμματέας του Κράτους του Βατικανό Πιέτρο Παρολίν. Ως επικεφαλής του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, τι αναμένετε από την επίσκεψη αυτή; Ποια είναι τα θέματα της ημερησίας διατάξεως; Θα συζητηθεί καθόλου η υλοποίηση της Κοινής Διακηρύξεως του Πάπα Φραγκίσκου και του Πατριάρχη Κυρίλλου κατά την ιστορική συνάντησή τους στην Αβάνα τον Φεβρουάριο 2016; Ποια προβλήματα υφίστανται στις διαχριστιανικές σχέσεις και ποιες είναι οι λύσεις τους, κατά τη γνώμη Σας; Σε ποιούς τομείς και γιατί να συνεργάζονται σήμερα οι Εκκλησίες; Υπάρχει δυνατότητα να έχουμε στο αμέσως προσεχές μέλλον την επίσκεψη του Πάπα Φραγκίσκου στη Ρωσία ή του Πατριάρχη Κυρίλλου στο Βατικανό;

– Προς το παρόν δεν σχεδιάζεται καμία τέτοια ανταλλαγή επισκέψεων υψηλού επιπέδου. Πρόκειται ακόμη να διανύσουμε μεγάλη πορεία, προκειμένου να γίνουν πραγματικότητα όσα σχεδιάστησαν κατά την ιστορική συνάντηση του Πάπα και Πατριάρχη στην Αβάνα. Οι συνομιλίες με τον Καρδινάλιο Παρολίν ασφαλώς θα έχουν να κάνουν κυρίως με όλα αυτά. Έχουμε ένα διευρυμένο κατάλογο θεμάτων, τα οποία συζητάμε σε κάθε μας συνάντηση. Είναι η προστασία των υπό δίωξη χριστιανών της Μέσης Ανατολής, η θέση των οποίων παραμένει εμπερίστατη, είναι η κατάσταση στην Ουκρανία, όπου οι σχισματικοί εξακολουθούν τις βιαιοπραγίες τους, τις καταλήψεις των Ιερών μας Ναών, όπου καθ'οδόν είναι η υιοθέτηση των νομοσχεδίων, τα οποία εισάγουν διακρίσεις, όπου σε βάρος της κανονικής Ορθόδοξου Εκκλησίας δρουν διάφορες δυνάμεις, συμπεριλαμβανομένων και των ουνιτών. Είναι η προστασία των παραδοσιακών οικογενειακών αξιών και πολλά άλλα.

– Υπό το φως των τελευταίων μεγάλων επιτυχιών των κυβερνητικών στρατών στη Συρία και το Ιράκ, υπάρχει ελπίδα να παραμείνει τελικά το χριστιανικό στοιχείο στην έν λόγω περιοχή; Ποιες είναι οι προβλέψεις Σας;

– Η θερμότερη μας ευχή είναι η επανεγκατάσταση ειρήνης στην πολυπαθή γη της Συρίας. Προσευχόμαστε και πράττουμε με όση δύναμη έχουμε προκειμένου αυτό να γίνει πραγματικότητα. Οφείλουμε να πράξουμε το παν για να παραμείνει το χριστιανικό στοιχείο στην περιοχή, η οποία

είναι η κοιτίδα του.

– Οι Ουκρανικές αρχές υπέβαλαν επανειλημμένα αιτήματα στον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως προκειμένου να αναγνωρίσει «το αυτοκέφαλο» της Ουκρανικής Εκκλησίας και την ανεξαρτησία της από το Πατριαρχείο Μόσχας. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει καμία επίσημη απάντηση από την Κωνσταντινούπολη. Γνωρίζετε κάτι για τη θέση τους, από κάποιες προσωπικές συναντήσεις; Πώς αξιολογείτε τις προοπτικές της Ορθοδοξίας στην Ουκρανία;

– Η πίστη μου είναι ότι θα θεραπευθεί το σχίσμα και θα είναι ενωμένη η Ορθοδοξία στην Ουκρανία. Αλλά η θεραπεία του σχίσματος δεν γίνεται με τη συγχώνευση της κανονικής Εκκλησίας από σχισματικούς, όπως προτείνουν σήμερα ορισμένοι Ουκρανοί πολιτικοί. Η επιστροφή από το σχίσμα τη βλέπω μόνο με τη μετάνοια. Και δεν έχει ανάγκη να δημιουργηθεί μία Ενιαία Ουκρανική Εκκλησία, υπάρχει ήδη με την κανονικότητά της να αναγνωρίζεται από όλες ανεξαιρέτως κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες, ενώ η κανονικότητα των σχισματικών δεν αναγνωρίζεται από κανένα.

Ο Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος τάχθηκε κατ'επανάληψιν υπέρ της κανονικής Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας, τονίζοντας ότι ως κανονικό Προκαθήμενο της Ορθόδοξου Εκκλησίας στην Ουκρανία αναγνωρίζει τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Ονούφριο. Δεν αμφισβητώ ότι αυτή θα εξακολουθεί να είναι η θέση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και στο περαιτέρω. Αλλιώς δεν γίνεται διαφορετικά, άλλωστε είμαστε μία οικογένεια των Ορθόδοξων Εκκλησιών. Και εάν στους κόλπους μίας Εκκλησίας δημιουργείται σχίσμα, όλες οι υπόλοιπες το βλέπουν ως σχίσμα.

– Τα τελευταία χρόνια διατελείτε Πρόεδρος της Συντακτικής Επιτροπής του «Περιοδικού του Πατριαρχείου Μόσχας», επίσημου δελτίου της Ρωσικής Εκκλησίας. Κατά τη γνώμη Σας, ποια είναι τα βασικά προβλήματα και, όπως συνηθίζουν να λένε σήμερα «οι προκλήσεις», που αντιμετωπίζουν τα σύγχρονα εκκλησιαστικά ΜΜΕ και τα κοσμικά ΜΜΕ, τα οποία ασχολούνται με την εκκλησιαστική θεματολογία; Τί τους λείπει και τί οφείλουν να αναπληρώσουν προκειμένου να κερδίσουν ένα πληροφοριακό πόλεμο σε περίπτωση εάν διεξάγεται;

– Είναι σημαντικό τα ΜΜΕ, ευσυνείδητα ή συνειδητά, να μη διαστρεβλώνουν τα λεγόμενα των Ιεραρχών της Εκκλησίας. Τα τελευταία δυστυχώς αυτό το βλέπουμε όλο και περισσότερο με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια εσφαλμένη και ψεύτικη εικόνα της Εκκλησίας. Κάθε τόσο κυκλοφορούν τίτλοι τύπου «Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας ζητεί να απαγορεύσει...», «Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας θέλει απαγόρευση...» κλπ. Μελετώντας όμως το σχετικό άρθρο, διαπιστώνει κανείς ότι δεν υπάρχει καμία έκκληση για την απαγόρευση, αλλά στην καλύτερη περίπτωση, σκέψεις για το τί είναι το καλό, και τί είναι το κακό. Αλλά ένας δηκτικός τίτλος κάνει τη δουλειά του. Να μην λησμονούμε ότι πολλοί σήμερα δεν εισέρχονται στον κόπο να μελετούν το περιεχόμενο του δημοσιεύματος, παρά μόνο τους τίτλους.

Παραθέτω ένα παράδειγμα από τη δική μου πείρα. Στην τηλεοπτική εκπομπή «Εκκλησία και κόσμος» μου ζήτησαν να δώσω συμβουλή στους γονείς, οι οποίοι θέλουν να στείλουν τα παιδιά τους για σπουδές στο εξωτερικό. Απάντησα κυριολεκτικά ως εξής: «Δεν είναι καθόλου άσχημο τα παιδιά μας, νέοι και νέες να σπουδάζουν στο εξωτερικό. Ο ίδιος επί διετία είχα σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο Οξφόρδης, όπου από πλευράς επιστημονικής ωφελήθηκα πολύ περισσότερο απ, ό,τι σε όλα τα προηγούμενα χρόνια φοιτήσεως στην Ιερατική και τη Θεολογική Σχολή Μόσχας και τα χρόνια πριν, όταν μόνος μου μελετούσα βιβλία, εγχειρίδα και κάθε λογής βοηθήματα».

Στη συνέχεια ανέφερα ότι η Εκκλησία μας επίσης αποστέλλει τακτικώς τους φοιτητές στο εξωτερικό και φιλοξενούμε αντίστοιχα τους αλλοδαπούς φοιτητές στα θεολογικά μας εκπαιδευτικά ιδρύματα και έχουμε ακόμη μια ολόκληρη Επιτροπή Ανταλλαγής Φοιτητών, της οποίας τυγχάνω επικεφαλής ως Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων. Στον προσωπικό μου κατάλογο είναι εγγεγραμμένοι περίπου 100 φοιτητές από θεολογικές μας σχολές, οι οποίοι σπουδάζουν στο εξωτερικό: στην Ελλάδα, τη Σερβία, την Ιταλία, την Αμερική, την Ελβετία, τη Γερμανία και περίπου τόσους αλλοδαπούς φοιτητές έχουμε οι οποίοι σπουδάζουν στις θεολογικές μας σχολές. Όπως τόνισα στην εκπομπή, η ανταλλαγή φοιτητών είναι «μια πολύ σωστή διαδικασία, διότι επιτρέπει τη διεύρυνση των οριζόντων».

Συνάμα υπέδειξα και τα αναπόφευκτα αρνητικά, δηλαδή, εάν οι φοιτητές τους οποίους στείλαμε στο εξωτερικό, δεν επιστρέφουν, αλλά μείνουν εκεί, «δεν είναι καλό για τη χώρα μας, διότι με αυτό τον τρόπο χάνουμε ανθρώπους». Μέσα σε αυτά τα πλαίσια δεν παραμέλησα να επισημάνω και τον κίνδυνο, ο οποίος σχετίζεται με την αποστολή των παιδιών μας στο εξωτερικό για σπουδές: «Όταν μου πλησιάζουν με τέτοιου είδους ερωτήσεις (εν τω μεταξύ μου πλησιάζουν πολύ συχνά), πάντα προσπαθώ να φαντασθώ την κατάσταση σφαιρικά. Εάν υπάρχει κίνδυνος το παιδί να μην γυρίσει αργότερα, τότε, η συμβουλή μου στους γονείς να μην στέλνουν αυτό το παιδί στο εξωτερικό».

Αυτή η μόνη φράση ήταν αρκετή να εμφανίζονται ο ένας μετά τον άλλο οι τίτλοι: «Η συμβουλή της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας να μην στέλνονται τα παιδιά στο εξωτερικό για σπουδές», «Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας τονίζει τις επιζήμιες συνέπειες των σπουδών στο εξωτερικό», «Εκπρόσωπος της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας με σπουδές στην Οξφόρδη αναφέρθηκε στις επιζήμιες συνέπειες των σπουδών στο εξωτερικό» κλπ. Όλα όσα παρέθεσα υπέρ της φοιτήσεως στο εξωτερικό, έχουν αγνοηθεί, ενώ μια φράση, που αφορούσε τους σχετικούς κινδύνους, προκάλεσε ποταμό σχολίων. Ακολούθως στον αέρα του ραδιοφωνικού σταθμού «Eho Moskvy» ο Α' Αναπληρωτής Πρόεδρος της Επιτροπής της Κρατικής Δούμας για θέματα παιδείας και επιστήμης από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας κ. Όλεγκ Σμόλιν, ανταπαντώντας τρόπον τινα, υπογραμμίζει ότι ο περιορισμός στην αποστολή παιδιών στο εξωτερικό για σπουδές, θα είναι αναποτελεσματικός και θα προσκρούει στο Σύνταγμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Και προσθέτει: «Ουδείς Ιεράρχης της Εκκλησίας δύναται να αλλάξει το Σύνταγμα και την ισχύουσα νομοθεσία». Απορώ, τί σχέση έχει εδώ το Σύνταγμα; Ποιος μίλησε περί νομοθεσίας, περιορισμών και απαγορεύσεων; Προφανώς ο αξιότιμος βουλευτής δεν παρακολούθησε την εκπομπή μου, αλλά το μάτι του έπεσε κάπου στον τίτλο, τον οποίο και βάλθηκε να σχολιάσει.

Θα μπορούσα να παραθέσω πολλά άλλα τέτοια παραδείγματα, όταν εκπέμπεις ένα μήνυμα, το οποίο περνώντας από το ΜΜΕ τροποποιείται για να καταλήξει τελικά εντελώς άλλο. Πολύ θα ήθελα να βλέπω από πλευράς των ορισμένων ΜΜΕ να επιδεικνύουν μεγαλύτερη προσοχή στην προσέγγιση των πληροφοριών, τις οποίες προσφέρουν.